

Viite

Kirjallinen asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi ajoneuvoverolain liitteen muuttamisesta, HE 35/2023 vp

Yhteyshenkilö

Lakimies Mathias Brink

Eduskunta

Valtiovarainvaliokunta

Verojaosto

Valiokuntakanslian sihteeri Sara Kuitunen

sara.kuitunen@eduskunta.fi

Asia

Kirjallinen asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi ajoneuvoverolain liitteen muuttamisesta

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto on antanut maakunnan hallitukselle mahdollisuuden kirjallisen asiantuntijalausunnon antamiseen hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi ajoneuvoverolain liitteen muuttamisesta, HE 35/2023 vp.

Lainsäädäntövalta

Verotuksen osalta lainsäädäntövalta on jaettu maakunnan ja valtakunnan kesken. Ajoneuvovero on välillinen vero, ja välillisten verojen käyttöönotto kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain 27 §:n 36 kohdan mukaan valtakunnan toimivaltaan. Ehdotetut muutokset ovat siis suoraan sovellettavissa maakuntaan.

Maakunnan toimivaltaan kuitenkin kuuluu lakien säätäminen ympäristönsuojelusta, opetuksesta (johon koulukuljetukset kuuluvat), tieliikenteestä ja elinkeinotoiminnasta Ahvenanmaan itsehallintolain 18 §:n 10, 14, 21 ja 22 kohtien nojalla. Sen takia maakunnassa on itsehallintolain nojalla säädettyä omaa lainsäädäntöä tieliikenteestä¹, ajoneuvoista², taksiliikenteestä³, ajoneuvorekisteristä⁴ ja koulukuljetuksista⁵.

Maakunnan hallituksen näkemykset

¹ Vägtrafikslagen (1983:27) för landskapet Åland (Ahvenanmaan maakunnan tieliikennelaki).

² Landskapslag (2021:157) om tillämpning av fordonslagen (Ajoneuvolain soveltamisesta annettu maakuntalaki).

³ Landskapslag (1976:33) om yrkesmässig trafik (Ammattimaista liikennettä koskeva maakuntalaki).

⁴ Landskapslag (1993:19) om besiktning och registrering av fordon (Ajoneuvojen katsastusta ja rekisteröintiä koskeva maakuntalaki).

⁵ Landskapsförordning (2008:140) om skolskjutsning (Koulukuljetuksista annettu maakunta-asetus).

Esitys koskee henkilö- ja pakettiautojen ajoneuvoveron perusveron tason keventämistä yhteensä 50 miljoonalla eurolla. Kevennys kohdistuisi keski- ja suuripäästöisiin autoihin sekä vanhimpiin autoihin, joiden päästömittaustietoja ei ole rekisterissä. Uudempien autojen verotukseen ei ehdoteta muutoksia. Vuosittaisen veronkevennyksen suuruus olisi korkeintaan 52 euroa ajoneuvoa kohden, ja veronalennuksen kohteena olevien autojen vuosittainen ajoneuvovero kevenisi keskimäärin noin 28 euroa.

Lain on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2024, mutta kevennettyä ajoneuvoveron perusveroa sovellettaisiin vasta 1.1.2025 ja sen jälkeisiltä päiviltä kannettavaan veroon. Ehdotuksen tavoitteena on kotitalouksien ostovoiman vahvistaminen työn ja liikkumisen verotusta keventämällä. Veronkevennyksellä alennettaisiin maltillisesti keski- ja suuripäästöisten autojen verorasitusta. Perusveron alennus pyritään painottamaan alemman tulotason kotitalouksien käytössä oleviin vanhempiin autoihin.

Maakunnan hallitus ymmärtää veronkevennyksen tarkoituksen, mutta sen saavuttamiseksi olisi olemassa monia huomattavasti tehokkaampia ja tarkoituksenmukaisempia keinoja. Esimerkkeinä voidaan mainita veronkevennysten tai tukien kohdentaminen suoraan henkilöihin, joilla on pienet ansiotulot. Maakunnan hallituksen mielestä kestävyysnäkökulma on tärkeä myös silloin, kun alhaisen tulotason kotitalouksien verorasitusta kevennetään. Maakunnan hallituksen mielestä olisi ylipäänsä parempi harkita sellaista politiikkaa, jossa ehdotetaan verorasituksen keventämistä vähän bensaa tai dieseliä kuluttaville ajoneuvoille, mikä olisi myös linjassa Suomen ja Ahvenanmaan kasvihuonekaasupäästöjä koskevien tavoitteiden kanssa.

Yksi Ahvenanmaan kehitys- ja kestävyysohjelman seitsemästä strategisesta kehitystavoitteesta on ilmastovaikutusten tuntuva pienentäminen (tavoite 6). Yksi sen osatavoitteista on tieliikenteen päästöjen puolittaminen vuoteen 2030 mennessä vuoden 2005 tasosta. Maakunnan hallitus edellyttää, että valtakunnan hallitus ja eduskunta työskentelevät kokonaisvaltaisesti näiden tavoitteiden puolesta ajoneuvoverotusta muutettaessa.

Tässä tapauksessa maakunnan hallitus on saanut tutustua esitykseen ruotsiksi vasta eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaoston lausuntopyynnön yhteydessä. Koska eduskunnan valiokunnilla on tavallisesti hyvin tiukat kuulemisaikataulut, maakunnan hallituksella ei ole mahdollisuutta tyydyttävällä tavalla valmistella lausuntoa vasta käsittelyn tässä vaiheessa. Valtiovarainministeriön tulee varmistaa, että lausunnon koko taustamateriaali lähetetään maakunnan hallitukselle ruotsin kielellä. Ahvenanmaan itsehallintolain 38 §:n mukaan kaikki maakunnan viranomaisten ja valtion viranomaisten välillä vaihdettavat asiakirjat on laadittava ruotsin kielellä.

Ministeri

Roger Höglund

Lakimies

Mathias Brink

TIEDOKSI

Ahvenanmaan maakuntapäivät, info@lagtinget.ax

Kansanedustaja Mats Löfström, mats.lofstrom@eduskunta.fi